

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง มาตรฐานการบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินของสถานพยาบาล

พ.ศ. ๒๕๕๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้การบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินของสถานพยาบาลเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ป่วยฉุกเฉินให้เป็นไปตามหลักการการปฏิบัติการฉุกเฉิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสถานพยาบาลจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรฐานการบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๗”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มาตรฐานการบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน” หมายความว่า มาตรฐานเกี่ยวกับการบริการในการปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินนับแต่การรับรู้ถึงภาวะการเจ็บป่วยฉุกเฉินจนถึงการดำเนินการให้ผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการบำบัด รักษาให้พ้นภาวะฉุกเฉินซึ่งรวมถึงการประเมิน การจัดการ การประสานงาน การควบคุม ดูแล การติดต่อสื่อสาร การลำเลียงหรือขนส่ง การตรวจวินิจฉัย และการบำบัดรักษาพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉิน

“ผู้ป่วยฉุกเฉิน” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยกะทันหัน ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานของอวัยวะสำคัญ จำเป็นต้องได้รับการประเมิน การจัดการและการบำบัดรักษาอย่างทันท่วงทีเพื่อป้องกันการเสียชีวิตหรือการรุนแรงขึ้นของการบาดเจ็บหรืออาการป่วยนั้น

“การบำบัดเจาะจง” หมายความว่า การบำบัดรักษาอันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของวิชาชีพเวชกรรมว่าเป็นวิธีการเจาะจงที่ทำให้ผู้ป่วยฉุกเฉินหายหรือพ้นจากภาวะผิดปกติภาวะใดภาวะหนึ่งหรือโรคใดโรคหนึ่ง โดยเฉพาะตามหลักวิชาการของวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๔ เมื่อมีผู้ป่วยฉุกเฉิน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือการรุนแรงขึ้นของการบาดเจ็บหรืออาการป่วยของผู้ป่วยฉุกเฉินได้ ให้สถานพยาบาลมีหน้าที่ดำเนินการตามหลักการดังนี้

(๑) ตรวจสอบคัดแยกระดับความฉุกเฉินและจัดให้ผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการบริการตามลำดับความเร่งด่วนทางการแพทย์ฉุกเฉิน

(๒) ผู้ป่วยฉุกเฉินต้องได้รับการบริการฉุกเฉินจนเต็มขีดความสามารถของสถานพยาบาลนั้นก่อนการส่งต่อ เว้นแต่มีผู้ประกอบวิชาชีพให้การรับรองว่าการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการเสียชีวิตหรือการรุนแรงขึ้นของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยฉุกเฉินนั้น

(๓) การให้บริการต่อผู้ป่วยฉุกเฉินต้องเป็นไปตามความจำเป็นและข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ฉุกเฉิน โดยมีให้นำสิทธิการประกัน การขึ้นทะเบียนสถานพยาบาล หรือความสามารถในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยฉุกเฉินหรือเงื่อนไขใด ๆ มาเป็นเหตุปฏิเสธผู้ป่วยฉุกเฉินให้ไม่ได้รับการบริการอย่างทันท่วงที

นอกจากวรรคหนึ่งแล้ว สถานพยาบาลต้องกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงทีตามสมควรแก่กรณี

ข้อ ๕ การตรวจคัดแยกระดับความฉุกเฉินของผู้ป่วยตามข้อ ๔ (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยกะทันหันซึ่งมีภาวะคุกคามต่อชีวิต ซึ่งหากไม่ได้รับปฏิบัติการแพทย์ทันทีเพื่อแก้ไขระบบการหายใจ ระบบไหลเวียนเลือด หรือระบบประสาทแล้ว ผู้ป่วยจะมีโอกาสเสียชีวิตได้สูง หรือทำให้การบาดเจ็บหรืออาการป่วยของผู้ป่วยฉุกเฉินนั้น รุนแรงขึ้นหรือเกิดภาวะแทรกซ้อนขึ้นได้อย่างฉับไว

ให้ใช้สัญลักษณ์ “สีแดง” สำหรับผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต

(๒) ผู้ป่วยฉุกเฉินเร่งด่วน ได้แก่ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยซึ่งมีภาวะเฉียบพลันมากหรือเจ็บปวดรุนแรงอันจำเป็นต้องได้รับการปฏิบัติทางการแพทย์อย่างรีบด่วน มิฉะนั้น จะทำให้การบาดเจ็บหรืออาการป่วยของผู้ป่วยฉุกเฉินนั้นรุนแรงขึ้นหรือเกิดภาวะแทรกซ้อนขึ้น ซึ่งส่งผลให้เสียชีวิตหรือพิการในระยะต่อมาได้

ให้ใช้สัญลักษณ์ “สีเหลือง” สำหรับผู้ป่วยฉุกเฉินเร่งด่วน

(๓) ผู้ป่วยฉุกเฉินไม่รุนแรง ได้แก่ บุคคลซึ่งได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยซึ่งมีภาวะเฉียบพลันไม่รุนแรง อาจรอรับปฏิบัติการแพทย์ได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือเดินทางไปรับบริการสาธารณสุขด้วยตนเองได้ แต่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรและหากปล่อยไว้เกินเวลาอันสมควรแล้วจะทำให้การบาดเจ็บหรืออาการป่วยของผู้ป่วยฉุกเฉินนั้นรุนแรงขึ้นหรือเกิดภาวะแทรกซ้อนขึ้นได้

ให้ใช้สัญลักษณ์ “สีเขียว” สำหรับผู้ป่วยฉุกเฉินไม่รุนแรง

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพให้การรับรองว่าการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการเสียชีวิตหรือการรุนแรงขึ้นของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยฉุกเฉินนั้น หรือเกินขีดความสามารถตามนัยแห่งข้อ ๔ (๒) ให้สถานพยาบาลประเภทที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืนดำเนินการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินตามมาตรฐานการส่งต่อผู้ป่วยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด และให้สถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืนดำเนินการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินตามมาตรฐานการส่งต่อผู้ป่วยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยอนุโลม

ข้อ ๗ ให้สถานพยาบาลจัดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพ เพื่อคัดแยกผู้ป่วยฉุกเฉินตามข้อ ๔ (๑) ตลอดเวลา รวมทั้งควบคุมและดูแลให้ผู้ปฏิบัติการดำเนินการให้ผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการปฏิบัติการฉุกเฉินตามลำดับความเร่งด่วน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉินประกาศกำหนด

ข้อ ๘ นอกจากการจัดให้มีผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการบริการตามข้อ ๔ แล้ว สถานพยาบาลต้องจัดให้มีผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการบำบัดเจาะจงตามขีดความสามารถอย่างทันท่วงทีด้วย

ข้อ ๙ สถานพยาบาลจะต้องมีมาตรฐานการบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ด้านสถานที่เวชระเบียน เครื่องมือ เครื่องใช้ ยาและเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ ยานพาหนะหรือผู้ประกอบวิชาชีพประจำสถานพยาบาล ดังต่อไปนี้

(๑) สถานที่สะอาด เรียบร้อย ปลอดภัย และอำนวยความสะดวกเพียงพอ

(๒) มีระบบเวชระเบียนที่ได้มาตรฐาน ได้แก่ ระบบการจัดเก็บ การสืบค้น การคืน และมีความสมบูรณ์ของข้อมูลที่บันทึกในเวชระเบียน ดังนี้

(๒.๑) ประวัติการเจ็บป่วย

(๒.๒) อาการแสดง สิ่งตรวจพบและการตรวจร่างกาย

(๒.๓) ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

(๒.๔) การวินิจฉัยและการวินิจฉัยแยกโรค

(๒.๕) คำสั่งรักษา

(๓) กรณีที่เป็นสถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน

(๓.๑) มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉินอย่างน้อย ได้แก่ ถูغبีบลมพร้อมหน้ากากครอบช่วยการหายใจ

(๓.๒) ยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์อื่นที่สามารถให้การรักษายาบาลและช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉินตามลักษณะของสถานพยาบาล

(๔) กรณีที่เป็นสถานพยาบาลประเภทที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน

(๔.๑) มีแผนกผู้ป่วยฉุกเฉินและต้องจัดให้มี

(ก) ชุดตรวจโรคทั่วไป

(ข) ชุดอุปกรณ์ ยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ในการช่วยฟื้นคืนชีพ

(ค) ชุดอุปกรณ์ฟื้นคืนคลื่นหัวใจด้วยไฟฟ้าอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติ

(ง) เครื่องดูดเสมหะ ออกซิเจนและอุปกรณ์ช่วยหายใจ

(จ) ชุดใส่ท่อหายใจและช่วยหายใจ

(ฉ) ชุดและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล เช่น การตามกระดูกเบื้องต้น ชุดห้ามเลือด

ชุดล้างสารพิษ

(ข) ชุตรักษาฉุกเฉิน เช่น ชุดเจาะปอด ชุดเจาะคอ ชุดให้น้ำเกลือโดยทางผ่าเส้นเลือด และโคมไฟส่องเฉพาะที่

(ช) เครื่องมือส่องหู คอ จมูก และเครื่องมือเปลี่ยนแปลงปลอม

(ฅ) อ่างฟอกมือชนิดที่ไม่ใช้มือเปิดปิดน้ำ

(ญ) ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างสำรอง

ทั้งนี้ เป็นไปตามลักษณะของสถานพยาบาลและมาตรฐานวิชาชีพ

(๔.๒) มีระบบรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉิน ต้องได้รับอนุญาตให้ใช้งานจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และต้องจัดให้มี

(ก) ไฟสัญญาณฉุกเฉินสีน้ำเงินติดตั้งบนหลังคารถ

(ข) เพลเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

(ค) ชุดอุปกรณ์ ยา เวชภัณฑ์และเครื่องมือแพทย์ในการช่วยฟื้นคืนชีพประจำรถ

(ง) เครื่องดูดเสมหะ ออกซิเจนและอุปกรณ์ช่วยหายใจ

(จ) ชุดห้ามเลือด เย็บแผลและทำแผล

(๔.๓) จัดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประจำแผนกผู้ป่วยฉุกเฉินตลอดเวลาทำการอย่างน้อยหนึ่งคน

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมหรือกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน หรือจากส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และเมื่อผู้นั้นไปรับบริการจากสถานพยาบาลเมื่อใดแล้ว ให้สถานพยาบาลแจ้งการเข้ารับบริการและให้เรียกเก็บค่าใช้จ่าย ด้านการรักษาพยาบาลตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่สำนักงาน หรือหน่วยงานต้นสังกัด หรือกองทุนที่ผู้ป่วยพึงมีสิทธิด้านการรักษาพยาบาลนั้น หรือจากหน่วยงานตามนโยบายรัฐบาล แล้วแต่กรณีประกาศกำหนด

ข้อ ๑๑ นอกจากมาตรฐานการบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินของสถานพยาบาลตามที่กำหนด ในประกาศนี้ ให้ถือปฏิบัติโดยอนุโลมตามมาตรฐานการให้บริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินตามกฎหมายว่าด้วยการแพทย์ฉุกเฉินและมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขกรณีอุบัติเหตุหรือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน ตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์ และสาธารณสุขด้วยแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๒ ให้สถานพยาบาลประเภทที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืนที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลอยู่ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้ประธานกรรมการสถานพยาบาลเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗

ประดิษฐ์ สิ้นธวรงค์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข